

Vergaderjaar 1989–1990

21 300 VIII

**Vaststelling van de begroting van de uitgaven
en van de ontvangsten van hoofdstuk VIII
(Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen)
voor het jaar 1990**

Nr. 95

**BRIEF VAN DE MINISTER VAN ONDERWIJS EN WETEN-
SCHAPPEN**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Zoetermeer, 21 augustus 1990

Hierbij bied ik u de **eindrapportage** aan, opgesteld door de **begeleidingscommissie taakverdeling Groningen-Friesland, die handelt over het hoger beroepsonderwijs in deze regio**. Voor wat betreft de daarin geformuleerde aanbevelingen en conclusies verwijs ik u kortheidshalve naar het bijgevoegde document. In het bijzonder vraag ik uw aandacht voor bijlage 3 van de rapportage, waarin betrokken hogescholen gezamenlijk verklaren de uitkomsten van deze taakverdelingsoperatie strikt te zullen naleven en de verdere afwikkeling te garanderen. Op een zodanige afspraak is op 3 mei 1990 in de vergadering van de Vaste Kamercommissies voor Landbouw en Natuurbeheer, Onderwijs en Wetenschappen en voor Welzijn en Cultuur (kamerstuk 21 300 VIII, nr. 77) aangedrongen.

Inmiddels ben ik akkoord gegaan met de voorstellen van de begeleidingscommissie en zal mijn ambtgenoot van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij naar verwachting op korte termijn eenzelfde standpunt innemen. Dit betekent dat de uitvoering van de bereikte resultaten vervolgens ter hand kan worden genomen.

De Minister van Onderwijs en Wetenschappen,
J. M. M. Ritzen

Zoetermeer, 31 juli 1990

Hierbij bied ik u de eindrapportage aan van de begeleidingscommissie taakverdeling Groningen-Friesland.

De opdracht aan de commissie was geen eenvoudige. Tegenstrijdige belangen moesten worden overbrugd; aan eerder gemaakte, noodzakelijke doch pijnlijke keuzes moest nader vorm gegeven worden. Ik ben dan ook verheugd dat de commissie u een resultaat kan overleggen, dat kan rekenen op een voldoende groot draagvlak van zowel direct als indirect betrokkenen. Tegelijkertijd geeft dit aan, dat de marges tussen de voorstellen van de commissie en de uiteindelijke definitieve besluiten smal zijn. Ik hecht eraan melding te maken van de mij gebleken constructieve opstelling van betrokken hogeschoolbesturen bij de concretisering van dit taakverdelingsproces. Dit schept verwachtingen voor de slaagkans van de toekomstige samenwerking tussen deze partners.

De commissie heeft geen definitieve overeenstemming kunnen bereiken over een alternatieve herbestemming voor het pand van het professor Van Hall Instituut. Volgens het akkoord van 17 februari 1989 zal dit pand – na een verbouwing met relatief hoge kosten – in gebruik worden genomen door de Rijkshogeschool Groningen (RHG). De commissie acht dit een slechte oplossing; zowel uit een oogpunt van kosten, als uit een oogpunt van gewenste ruimtelijke concentratie van de RHG. De commissie beveelt dan ook sterk een betere en goedkopere alternatieve herbestemming aan, waarbij zij concreet denkt aan herbestemming ten behoeve van het op te richten Agrarisch Onderwijskundig Centrum Groningen.

Bijlage 4 van de eindrapportage bevat een overzicht van de benodigde financiële middelen om de voorstellen met betrekking tot de huisvesting van de onderscheiden instellingen te realiseren. De commissie is zich ervan bewust, dat hiermee nog niet in de benodigde dekking is voorzien. Naar het zich laat aanzien zullen op dit punt creatieve oplossingen moeten worden gevonden, temeer daar – zoals hierboven reeds is aangegeven – de marges smal zijn. De commissie dringt met klem erop aan, dat u beiden zo spoedig mogelijk aangeeft hoe in de dekking van de gevraagde middelen zal worden voorzien.

Tot slot verzoek ik u de begeleidingscommissie taakverdeling Groningen-Friesland van haar opdracht te ontslaan.

De voorzitter van de commissie,
dr. ir. A. P. Oele

1. Inleiding

De commissie heeft 15 februari 1990 een voortgangsrapportage uitgebracht, die op 27 februari 1990 is besproken met de opdrachtgevers. Deze voortgangsrapportage was noodzakelijk, omdat op een aantal essentiële punten – vallend buiten de taakstelling van de commissie – besluitvorming door betrokken bewindslieden noodzakelijk was.

De minister van Onderwijs en Wetenschappen en de minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij hebben op hoofdlijnen ingestemd met de voorstellen, gedaan in de voortgangsrapportage (zie bijlagen 1a en 1b).

De bewindslieden hebben echter een algemeen voorbehoud gemaakt, omdat zij – alvorens definitief akkoord te gaan – een volledig inzicht willen hebben in de totale kosten. Op basis van deze intentionele besluitvorming heeft vervolgens bij de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden en de Rijkshogeschool Groningen de noodzakelijke besluitvorming plaatsgevonden. De besluitvorming bij de Agrarische Hogeschool Friesland en het Van Hall Instituut is nog niet in deze fase aangeland, maar ligt op schema. De oorzaak van dit faseverschil is, dat het proces in het agrarisch onderwijs gecompliceerder is vanwege de noodzaak tot institutionele fusie aldaar.

De commissie is van oordeel dat thans de departementale besluitvorming over de nadere uitwerking van de voorstellen uit het akkoord van 17 februari 1989 definitief moet worden afgerond en dat met de implementatie kan worden begonnen. Deze eindrapportage bevat de daarvoor noodzakelijke – ten opzichte van de voortgangsrapportage aanvullende – voorstellen c.q. besluiten.

2. Nadere voorstellen ten opzichte van de voortgangsrapportage

2.1 Bijdrage minister van Onderwijs en Wetenschappen aan de veranderingskosten

De minister van Onderwijs en Wetenschappen heeft zich bereid verklaard de volgende middelen ter beschikking te stellen:

- a. Mf 4,25 ten behoeve van de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden voor kosten voor flankerend sociaal beleid;
- b. Mf 1,00 ten behoeve van de Rijkshogeschool Groningen voor kosten voor flankerend sociaal beleid;
- c. Mf 4,00 ten behoeve van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij voor veranderingskosten. Dit bedrag is inclusief kosten voor flankerend sociaal beleid.

De bedragen genoemd onder a. en b. zullen worden overgemaakt nadat de bewindslieden definitief hebben ingestemd met de voorstellen. Het onder c. genoemde bedrag zal in 1993 beschikbaar worden gesteld door het ministerie van Onderwijs en Wetenschappen.

2.2 Samenwerking tussen de Agrarische Hogeschool Noord i.o. en de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden

Nader overleg tussen de betrokken hogescholen heeft geleid tot overeenstemming over de beoogde samenwerking in het op te richten centrum voor technologie. De hogescholen zullen de aangevraagde studierichtingen biotechnologie in nauwe samenwerking realiseren. De ministers van Onderwijs en Wetenschappen en Landbouw, Natuurbeheer en Visserij hebben overeenstemming tussen de partners terzake als eis gesteld voor toekenning van biotechnologie. Aan deze voorwaarde is inmiddels voldaan. De overeenkomst tussen de betrokken hogescholen is toegevoegd als bijlage 2.

2.3 Afspraken met betrekking tot taakverdeling

De bij de taakverdelingsoperatie Noord-Nederland betrokken hogescholen hebben zich jegens elkaar verplicht geen initiatieven te zullen nemen of te ondersteunen, die strijdig zijn met doel en strekking van de overeengekomen afspraken over taakverdeling. Deze overeenkomst is toegevoegd als bijlage 3.

2.4 Herbestemming van het pand van het Van Hall Instituut

Uit nader onderzoek, onder meer door de Provincie Groningen, is gebleken, dat – voorzover thans is te overzien – het te vormen AOC-Groningen de enig reële, alternatieve optie is voor herbestemming van het Van Hall-pand. De commissie is er nadrukkelijk van overtuigd, dat een oplossing hiervoor in deze richting moet worden gezocht. Zij vertrouwt erop dat een oplossing binnen een voor de uitvoering van het akkoord passende termijn zal kunnen worden gerealiseerd.

2.5 Benodigde financiële middelen voor de uitvoering van de voorstellen inzake huisvesting

De uitvoering van de voorstellen houdt onder meer in dat er grote investeringen zullen worden gedaan in Noord-Nederland. Ook is er sprake van uitruil van gebouwen. Uiteraard dient één en ander op elkaar te zijn afgestemd.

In bijlage 4 is een geactualiseerd voorstel opgenomen van de benodigde financiële middelen om de voorstellen van de commissie inzake de huisvesting van de onderscheiden instellingen uit te voeren. De commissie realiseert zich dat de dekking van de benodigde middelen hiermee niet gegeven is. De bewindslieden zullen de daarvoor noodzakelijke besluiten moeten nemen. Zij zullen daarbij in het oog moeten houden, dat het voorstel voor investeringen – zoals opgenomen in bijlage 4 – qua tijdspad slechts marginaal gewijzigd kan worden.

3. Slot

Met deze eindrapportage beschouwt de begeleidingscommissie taakverdeling Groningen–Friesland haar opdracht als beëindigd. De commissie verzoekt de bewindslieden haar van haar opdracht te ontslaan.

Zoetermeer, 2 maart 1990

In het verlengde van de bespreking op dinsdag 27 februari jl. van de voortgangsrapportage van de begeleidingscommissie taakverdeling Groningen-Friesland deel ik u mede dat ik op hoofdlijnen instem met de voorstellen van deze commissie. Ik maak hierbij echter het voorbehoud dat ik, voordat ik definitief akkoord ga met de voorstellen, eerst een volledig inzicht wil hebben in de totale kosten. Een belangrijk deel van de voorstellen gaat immers uit boven het kader dat in het akkoord van 17 februari 1989 is gesteld. De meerkosten die uitgaan boven de in het akkoord genoemde bedragen zullen beperkt moeten blijven. Ondanks dit voorbehoud acht ik het mogelijk en dringend gewenst dat u thans de interne besluitvorming binnen uw hogescholen aanvangt en afrondt.

Met het voorstel van de commissie voor de concentratie van de lerarenopleidingen voortgezet onderwijs stem ik in.

De investeringsmiddelen die nodig zijn om de Bouhof-lokatie geschikt te maken om de overkomst van de studenten uit Groningen mogelijk te maken, naar de hoogte waarvan thans een onderzoek loopt, zullen uiterlijk in het begin van 1991 beschikbaar gesteld worden.

Ook het voorstel van de commissie voor de concentratie van de kunstenopleidingen heeft mijn volledige instemming. De noodzakelijke investering in de huisvesting zal conform het akkoord maximaal Mf 0,5 bedragen. Over de voortzetting van de docentenopleiding toegepast drama te Leeuwarden en de gevraagde uitbreiding met tweede fase opleidingen en een opleiding theater en dans in Groningen, onthoud ik mij voorts nog van een oordeel. In het kader van de taakverdelingsoperatie in het kunstonderwijs zal ik op deze aspecten terugkomen.

Het voorstel voor samenwerking tussen het agrarisch en technisch onderwijs in een op te richten centrum voor technologie in Leeuwarden beoordelen minister Braks en ik in beginsel positief en wij zijn bereid daaraan onze medewerking te geven. De nadere uitwerking van dit voorstel zien wij met belangstelling tegemoet. In het centrum voor technologie zal onderwijs verzorgd worden en zal toegepast onderzoek worden gedaan. Het is u bekend, dat geen van beide ministeries investeringsmiddelen beschikbaar kan stellen voor de huisvesting van het onderzoeksgedeelte van het technologiecentrum. Ik raad de NHL aan de hiervoor benodigde middelen te putten uit subsidies van derden. Een in samenwerking tussen de NHL en de AHON te ontwikkelen studierichting biotechnologie kan goed passen in de verdere ontwikkeling van het studieaanbod in Leeuwarden. Toekenning van een dergelijke studierichting zal serieus overwogen worden.

Met de commissie ben ik van mening dat een adequaat flankerend sociaal beleid voor studenten en docenten een noodzakelijk onderdeel is van een taakverdelingsoperatie als de onderhavige. Ik deel ook de mening van de commissie, dat de inhoud en uitvoering van het sociale beleid – gegeven het regionale karakter van deze operatie – tot de verantwoordelijkheid behoort van de bevoegde gezagen van de betrokken hogescholen. Ik beraad mij thans nog over de omvang van de financiële middelen die ik als lump sum voor dit doel beschikbaar zal stellen. Ik zal u hierover zo spoedig mogelijk berichten. Het verzoek van de commissie om voor oudere werknemers een verbeterde wachtgeldregeling in te stellen, kan ik niet honoreren.

De huisvestingssituatie van de RHG behoeft dringend verbetering. Daartoe zijn reeds middelen voorzien in het akkoord van verleden jaar. Deze voorgenomen investeringen zijn in het IIS-HBO 1990-1994

geactualiseerd, waarbij voor de herhuisvesting van de PABO een bedrag van Mf 5 is toegevoegd. Ik ben in principe bereid deze investering vroeger te laten plaatsvinden dan in het IIS-HBO is voorzien. In het akkoord wordt het pand van het Van Hall instituut herbestemd voor de RHG. Het onderzoek dat de provincie Groningen zal verrichten om een andere herbestemming voor dit pand te zoeken, waardoor een verdergaande concentratie van de RHG mogelijk zou worden, ondersteun ik. Hierbij merk ik op, dat de kosten van de herbestemming van het pand van het Van Hall instituut een belangrijke factor is bij de bepaling van mijn definitieve oordeel over het totaal van de voorstellen.

Van deze brief heb ik een afschrift gezonden aan de aanwezigen bij het gesprek op 27 februari jl. en aan de Commissaris van de Koningin van de Provincie Friesland.

De minister van Onderwijs en Wetenschappen,
J. M. M. Ritzen

Aan de Commissie van Advies van het Prof. H. C. van Hall-instituut,
het Prof. H. C. van Hall-instituut,
t.a.v. de Centrale Directie,

het Bestuur van de Stichting voor Agrarisch en Levensmiddelentechnologisch Onderwijs in Friesland,

's-Gravenhage, 4 april 1990

Ter verdere uitvoering van het zogenaamde Herenakkoord dat in februari 1989 werd gesloten en dat een aantal belangrijke veranderingen in het hoger beroepsonderwijs in het noorden van het land inhield, is een commissie ingesteld onder voorzitterschap van dr. ir. A. P. Oele, oud Commissaris van de Koningin in Drenthe. De voorzitter van de Centrale Directies respectievelijk Colleges van bestuur van de Hogescholen in Friesland en Groningen zijn lid van deze commissie.

Deze commissie heeft een aantal voorstellen geformuleerd die dinsdag 27 februari met de Ministers van Onderwijs en Wetenschappen en Landbouw, Natuurbeheer en Visserij besproken zijn. Wij konden beiden in grote lijnen akkoord gaan met deze voorstellen, zij het onder een aantal voorwaarden. Deze betreffen voor de Minister van Onderwijs en Wetenschappen vooral het hergebruik van het Van Hall-instituut in Groningen en voor mij verdere bijdragen voor de verplaatsing naar en de vestiging van het hoger agrarisch onderwijs in Leeuwarden zowel van het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen alsook uit voor de provincie Friesland beschikbaar gestelde fondsen en van de gemeente Leeuwarden.

De voorstellen houden onder meer in dat zowel de huidige instelling in Groningen als de studierichting levensmiddelentechnologie in Bolsward naar Leeuwarden verhuizen en daar op één lokatie met de Leeuwarder vestiging gehuisvest worden. Verder is er sprake van intensieve samenwerking met de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden op een aantal terreinen waarbij technologie een rol speelt.

Daarvoor wordt een centrum opgericht waarin naast onderwijs ook toegepast onderzoek zal plaatsvinden. Ook is door de Minister van Onderwijs en Wetenschappen uitgesproken de toekenning van een aanvraag voor een studierichting biotechnologie, die in samenwerking tussen de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden en de Agrarische Hogeschool vorm krijgt, serieus te overwegen.

Met de commissie Oele zijn wij van mening dat een adequaat flankerend sociaal beleid voor docenten en studenten een noodzakelijk onderdeel is van een dergelijke operatie. Ik verzoek U het verdere overleg over de concentratie van het HAO in Noord-Nederland te doen uitmonden in een tweetal concrete plannen:

- a. een concreet plan voor de fusie tussen de AHOF en het Prof. H. C. van Hall-instituut in één Agrarische Hogeschool Noord-Nederland;
- b. een concreet plan voor de (toekomstige) huisvesting, d.w.z. concentratie van de voorzieningen op één lokatie in Leeuwarden door:
 - verplaatsing van het Van Hall-instituut van Groningen naar Leeuwarden.
 - verplaatsing van de studierichting levensmiddelentechnologie van Bolsward naar Leeuwarden.

Met betrekking tot de financiering van het huivestingsplan vestig ik Uw
aandacht op de hierboven genoemde voorwaarden.

De Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij,
G. J. M. Braks

Het College van Bestuur van de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden, de Centrale Directie van de Agrarische Hogeschool Friesland en de Centrale Directie van het Prof. H. C. van Hall-instituut hebben overeenstemming bereikt over een nauwe samenwerking op de volgende hoofdpunten:

1. Centrum voor Technologie

In het herenakkoord wordt het voornemen vermeld te komen tot een gemeenschappelijk orgaan van toezicht voor beide Friese hogescholen. Ter uitvoering hiervan zullen de betrokken hogescholen overgaan tot oprichting van een Centrum voor Technologie volgens onderstaande beschrijving.

Het Centrum voor Technologie richt zich op toegepast onderzoek in de biotechnologie en de milieutechnologie. Het Centrum berust op een gelijkwaardige inspanning van de partijen voor het totaal, zowel materieel als financieel. Beleidsbeslissingen in het Centrum worden genomen door een paritair samengesteld bestuurlijk orgaan.

De partijen zullen ieder op een compleet gebied een voortrekkersrol vervullen, te weten de NHL voor biotechnologie en de AHON voor milieutechnologie. De rol van de voortrekker wordt gekarakteriseerd door:

- initiatief
- aanspreekbaarheid
- verantwoording voor voorbereiding en uitvoering strategisch beleid
- omzetverantwoordelijkheid
- streven naar optimale inzet partner binnen de strategische doelstelling van het centrum

De partijen aanvaarden een inspanningsverplichting om activiteiten die binnen het strategisch beleid van het Centrum vallen, in het Centrum onder te brengen. Ook zullen zij gerelateerde activiteiten strategisch hierop afstemmen.

Het Centrum zal worden gekoppeld aan de infrastructuur van AHON.

2. Studierichting Biotechnologie

Onze hogescholen wensen de aangevraagde studierichting(en) Biotechnologie in nauwe samenwerking te realiseren:

- er wordt een gezamenlijke studierichtingscommissie ingesteld;
- de NHL verzorgt de eerste twee leerjaren in de eigen infrastructuur, waarbij de studenten bij NHL staan ingeschreven;
- de student kan vervolgens kiezen uit een aantal afstudeerrichtingen, te verzorgen door zowel de NHL als de AHON. Deze afstudeerrichtingen zullen in nader overleg en complementair worden vormgegeven.

De studenten zullen voor het vierde jaar worden ingeschreven bij de hogeschool die het onderwijs verzorgt. Over de invulling van de stageperiode zal nader overleg plaatsvinden. Ook de juridische vormgeving, b.v. als samengestelde richting verdeeld over twee instellingen, zal nader worden onderzocht.

3. Raamovereenkomst samenwerking

Partijen streven naar het afsluiten van een raamovereenkomst voor samenwerking volgens bijgevoegd concept. In een intentieverklaring zal het voornemen vastgelegd worden, deze raamovereenkomst te gelegener tijd aan de medezeggenschapsraden voor te leggen. Overeenkomsten met betrekking tot het Centrum voor Technologie en de studierichting

Biotechnologie zullen als deellovereenkomst binnen de raamovereenkomst worden opgesteld.

Naar ons oordeel wordt met het bovenstaande invulling gegeven aan het bepaalde in het herenakkoord.

Mede namens de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden en de Agrarische Hogeschool Friesland,

M. G. van Mil,
voorzitter Centrale Directie
Prof. H. C. van Hall-instituut

Intentieverklaring

1. De Noordelijke Hogeschool Leeuwarden te Leeuwarden, te dezen vertegenwoordigd door het college van bestuur, hierna te noemen NHL;

2. De fusiepartners in de Agrarische Hogeschool Noord te Leeuwarden, te dezen vertegenwoordigd door

1. de voorzitter van de centrale directie van de Agrarische Hogeschool Friesland te Leeuwarden en

2. de voorzitter van de centrale directie van het Prof. H. C. van Hall-instituut te Groningen,
hierna te noemen AHON:

Overwegende,

- dat een groot deel van het hoger beroepsonderwijs dat in Leeuwarden zal worden verzorgd aan hun zorgen zal zijn toevertrouwd;
- dat partijen tot een grotere samenhang wensen te komen in het door hen verzorgde hoger beroepsonderwijs, door middel van intensieve samenwerking en taakverdeling;
- dat partijen tot een doelmatiger besteding van de middelen wensen te komen, met inachtneming van ieders verantwoordelijkheden en bevoegdheden;
- dat bij de samenwerking dient te worden uitgegaan van de eigen identiteit van de instellingen, waarbij tegelijkertijd getracht zal worden bestaande, niet-functionele verschillen te overbruggen;
- dat de partijen niet concurrerend, maar complementair ten opzichte van elkaar willen functioneren waarbij tevens meerwaarde door samenwerking kan ontstaan;
- dat de samenwerking gebaseerd dient te zijn op de gelijkwaardigheid van de betrokken partijen;

spreken als hun intentie uit:

- afspraken omtrent genoemde samenwerking in bijgevoegde raamovereenkomst vast te leggen en deze overeenkomst voor te leggen aan hun medezeggenschapsraden;
- in aanvulling op het reeds in de raamovereenkomst bepaalde, deelovereenkomsten op te stellen met betrekking tot:
 - * het verzorgen van onderwijs in een gemeenschappelijke studierichting biotechnologie alsmede
 - * het uitvoeren van toegepast onderzoek in een centrum voor technologie.

Voor de NHL,
Th. H. J. Stoelinga.

Voor de Agrarische Hogeschool Friesland,
W. R. Simons.

Voor het Prof. H. C. van Hall Instituut,
M. G. van Mil.

1. De Noordelijke Hogeschool Leeuwarden te Leeuwarden, te dezen vertegenwoordigd door het College van Bestuur, hierna te noemen HNL;
2. De Agrarische Hogeschool Noord te Leeuwarden, te dezen vertegenwoordigd door het College van Bestuur, hierna te noemen AHON:

Overwegende,

- dat een groot deel van het hoger beroepsonderwijs dat in Leeuwarden wordt verzorgd aan hun zorgen is toevertrouwd;
- dat partijen tot een grotere samenhang wensen te komen in het door hen verzorgde hoger beroepsonderwijs, door middel van intensieve samenwerking en taakverdeling;
- dat partijen tot een doelmatiger besteding van de middelen wensen te komen, met inachtneming van ieders verantwoordelijkheden en bevoegdheden;
- dat bij de samenwerking dient te worden uitgegaan van de eigen identiteit van de instellingen, waarbij tegelijkertijd getracht zal worden bestaande, niet-functionele verschillen te overbruggen;
- dat de partijen niet concurrerend, maar complementair ten opzichte van elkaar willen functioneren waarbij tevens meerwaarde door samenwerking kan ontstaan;
- dat de samenwerking gebaseerd dient te zijn op de gelijkwaardigheid van de betrokken partijen;
- dat partijen afspraken omtrent genoemde samenwerking in een raamovereenkomst wensen vast te leggen.

Verklaren het volgende te zijn overeengekomen:

1. Doel van de samenwerking

- 1.1 Partijen zullen op de in deze overeenkomst genoemde gebieden zoveel mogelijk samenwerken, opdat
 - beter kan worden tegemoet gekomen aan de vraag naar flexibel hoger onderwijs van studenten;
 - snel ingespeeld kan worden op nieuwe maatschappelijke behoeften aan onderwijs en toegepast onderzoek;
 - gebruik gemaakt kan worden van elkaars kennis en ervaring op het gebied van onderwijs en toegepast onderzoek;
 - efficiënt gebruik gemaakt wordt van de aan de instellingen verbonden voorzieningen;
 - de aantrekkelijkheid van Leeuwarden als studentenstad wordt vergroot.

- 1.2 De samenwerking betreft de in artikel 2 t/m 5 genoemde gebieden. Partijen zullen onderzoeken in hoeverre uitbreiding van de samenwerking naar andere gebieden wenselijk en mogelijk is.

- 1.3 Ten minste tweemaal per jaar voeren de beide colleges van bestuur overleg terzake van de voortgang van de samenwerkingsprojecten die als deelovereenkomst binnen deze raamovereenkomst zijn aangemerkt.

Artikel 2. Onderwijsinhoudelijke samenwerking

Partijen zullen de mogelijkheden onderzoeken om de structuur van het onderwijsaanbod en de onderwijsprogramma's zodanig op elkaar af te stemmen, dat

- studenten in staat gesteld kunnen worden gebruik te maken van het onderwijsaanbod van de andere instelling;
- delen van het onderwijsprogramma van bepaalde opleidingsroutes door de andere instelling verzorgd kunnen worden.

Artikel 3. Samenwerking op het gebied van onderwijsvoorzieningen

3.1 Partijen zijn bereid medewerking te verlenen aan het verder vorm geven van de samenwerking op het gebied van onderwijsvoorzieningen, onder andere in de vorm van nieuwe opleidingen.

3.2 Partijen verklaren het in het voorgaande lid bepaalde uit te voeren met inachtneming van de volgende uitgangspunten:

- de samenwerking dient te leiden tot verhoging van de doelmatigheid van onderwijsvoorzieningen;
- de voorzieningen dienen voor beide partijen gelijkkelijk toegankelijk te zijn.

3.3 Partijen verklaren met het oog op het verder vorm geven van de samenwerking als bedoeld in het eerste lid, mee te werken aan het tot stand komen van deelovereenkomsten ten aanzien van wederzijds gebruik van in ieder geval de volgende onderwijsvoorzieningen:

- a) bibliotheekvoorzieningen
- b) audio-visuele voorzieningen
- c) onderwijs informatica voorzieningen
- d) voorzieningen voor talenonderwijs
- e) voorzieningen voor technologie-onderwijs

3.4 In de in lid 3 genoemde deelovereenkomsten zal in elk geval aandacht worden besteed aan:

- a) de bestuurs- en beheersstructuur
- b) het wederzijdse capaciteitsbeslag
- c) de financiering
- d) het tijdstip van rapportage
- e) de geldigheidsduur, wijzigings- en beëindigingsmogelijkheden van de overeenkomst.

Artikel 4. Samenwerking op het gebied van studentenvoorzieningen

4.1 Partijen zijn bereid met elkaar samen te werken ten aanzien van studentenvoorzieningen, indien voldaan wordt aan de volgende uitgangspunten:

- a) de samenwerking leidt tot een efficiënter gebruik van studentenvoorzieningen
- b) de voorzieningen verhogen de aantrekkelijkheid van Leeuwarden als studentenstad
- c) de voorzieningen dienen voor alle betrokken studenten goed bereikbaar en toegankelijk te zijn.

4.2 Deelovereenkomsten kunnen in elk geval gesloten worden op het gebied van:

- a) voorzieningen t.b.v. studentenwelzijnszorg
- b) sportvoorzieningen
- c) sociaal-culturele voorzieningen
- d) een restauratieve voorziening

4.3 In de deelovereenkomsten die op basis van het gestelde in het eerste en tweede lid gesloten worden zal in elk geval aandacht besteed worden aan:

- a) de bestuurs- en beheersstructuur
- b) het wederzijdse capaciteitsbeslag
- c) de financiering

4.4 Partijen spreken de intentie uit om overleg met de gemeente en met woningcoöperaties ten aanzien van huisvesting van studenten gezamenlijk te voeren.

Artikel 5. Coördinatie van de planning

Partijen zullen de doelmatigheid en de kwaliteit van het door hen verzorgde hoger beroepsonderwijs trachten te bevorderen door coördinatie van de beleidsplanning, onder andere door het op elkaar afstemmen van de tweejaarlijkse ontwikkelingsplannen.

Artikel 6. Deelovereenkomsten

Partijen zullen ter uitvoering van het in deze raamovereenkomst bepaalde deelovereenkomsten sluiten waarin, voor zover van toepassing, de consequenties t.a.v. bestuur, gebruik, deelname en financiën geregeld worden.

Artikel 7. Arbitrage

7.1 Geschillen ontstaan bij de uitvoering van een overeenkomst of een deelovereenkomst zullen worden voorgelegd aan een arbitragecommissie.

7.2 De arbitragecommissie bestaat uit drie leden te weten: een lid benoemd door de NHL, een lid benoemd door de AHON en een onafhankelijk lid, dat door beide partijen wordt gekozen. Dit onafhankelijk lid treedt op als voorzitter van de arbitragecommissie.

Artikel 8. Duur en opzegging

8.1 Deze overeenkomst wordt aangegaan voor de duur van vijf jaar en zal behoudens opzegging door een der partijen, waarbij een opzeggings termijn van een jaar in acht dient te worden genomen, telkens met eenzelfde termijn worden verlengd.

8.2 Tussentijdse wijziging van de overeenkomst kan slechts geschieden bij nadere overeenkomst.

Aldus overeengekomen te Leeuwarden

Namens de NHL
Het college van bestuur

Namens de AHON
Het college van bestuur

Verklaring

Ondergetekenden,

- de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden, te dezen vertegenwoordigd door de voorzitter van het College van Bestuur;
- de Rijkshogeschool Groningen, te dezen vertegenwoordigd door de voorzitter van het College van Bestuur;
- de Agrarische Hogeschool Friesland, te dezen vertegenwoordigd door de voorzitter van de Centrale Directie;
- het professor H. C. van Hall Instituut, te dezen vertegenwoordigd door de voorzitter van de Centrale Directie,

hierna aan te duiden als de instellingen,

gelet op

- de brief van 1 maart 1989 met de bijbehorende notitie «Het hoger beroepsonderwijs in Groningen en Friesland» van de Minister van Onderwijs en Wetenschappen;
- het rapport van 15 februari 1990 van de door de Minister van Onderwijs en Wetenschappen ingestelde Begeleidingscommissie «Taakverdeling Groningen–Friesland»;
- de brief van de Minister van Onderwijs en Wetenschappen van 2 maart 1990, met zijn reactie op voornoemd rapport;
- het overleg tussen de Minister van Onderwijs en Wetenschappen en de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij en de Vaste Kamercommissie voor Onderwijs en Wetenschappen op 3 mei 1990;

overwegende dat

- in bovengenoemde notitie voorstellen tot taakverdeling in de sectoren agrarisch onderwijs, kunstonderwijs en de lerarenopleidingen in Groningen en Friesland zijn gedaan;
- deze voorstellen nader zijn uitgewerkt in bovengenoemd rapport van de Begeleidingscommissie;
- de instellingen besluiten hebben genomen op basis van bovengenoemde notitie alsmede bovengenoemd rapport van de Begeleidingscommissie;

verklaren dat

- zij niet zullen overgaan tot respectievelijk medewerking zullen verlenen aan het ontwikkelen en ontplooiën van initiatieven die strijdig zijn met bovengenoemde voorstellen alsmede de nadere uitwerking daarvan.

Leeuwarden, Groningen 5 juli 1990

* Noordelijke Hogeschool Leeuwarden,
w.g. Th. H. J. Stoelinga, voorzitter van het College van Bestuur.

* Agrarische Hogeschool Friesland,
w.g. W. R. Simons, voorzitter Centrale Directie.

* Rijkshogeschool Groningen,
w.g. A. van Hijum, plaatsvervangend voorzitter van het College van Bestuur.

* Professor H. C. van Hall Instituut,
w.g. M. G. van Mil, voorzitter Centrale Directie.

Deze verklaring heeft de instemming van de Minister van Onderwijs en Wetenschappen en de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij.

* De Minister van Onderwijs en Wetenschappen,
w.g. J. M. M. Ritzen.

* De Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij,
w.g. G. J. M. Braks.

Bijlage 4

Overzicht van benodigde financiële middelen conform de voorstellen van de begeleidingscommissie taakverdeling Groningen–Friesland terzake de huisvesting van de onderscheiden instellingen

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	totaal
Rijks Hogeschool Groningen:								
– aanpassing KUO-gebouwen	0.5							0.5
– 1e fase herhuisvesting (Ubbo Emmius)	0.1	0.9	0.6	8.5	12.1			22.2
– 2e fase herhuisvesting		0.1	0.4	0.5	6.6	10.4	10.7	28.7
– aankoop Van Hall-pand					19.5			19.5
– uitbreiding ALO-pand		0.2	1.0	5.7	6.3			13.2
Subtotaal								84.1*
Noordelijke Hogeschool Leeuwarden:								
– aanpassing Bouhof	pm	pm						pm**
– centrum voor technologie								2.6
Subtotaal								2.6 + pm
Agrarische Hogeschool Noord-Nederland:								
– integrale nieuwbouw AHON			x	xx	xx			58.4
– transferpunt				x				1.3
Subtotaal								59.7***
Totaal								146.4

Toelichting

* In deze opstelling is ervan uitgegaan, dat het pand van het Van Hall Instituut zal worden doorverkocht. Een opbrengst is echter nog niet ingeboekt. Bij de beantwoording van de vragen van de Tweede Kamerleden Lankhorst en Nuis van 13 maart 1990 is gemeld, dat de kosten voor herhuisvesting van de RHG geraamd zijn op Mf 80. In nadere onderhandelingen is dit bedrag conform reguliere regels vastgesteld op Mf 84.1 als gevolg van prijs- en volumemutaties. De opbrengst van de verkoop van het Van Hall-pand dient in mindering te worden gebracht op dit bedrag. De cijfers wijken qua presentatie en hoogte enigszins af van de oorspronkelijke versie en sluiten aan bij de informatieverstrekking aan de Tweede Kamer naar aanleiding van de op 3 mei jongstleden gestelde vragen.

** Een extern bureau heeft de opdracht de kosten van de aanpassing en eventueel de uitbreiding van het Bouhof-complex te berekenen. Dit bureau zal begin september a.s. rapport uitbrengen. De hieraan verbonden kosten zijn in relatie tot de overige gevraagde investeringsmiddelen gering.

*** Het is niet mogelijk gebleken reeds nu een tijdpad op te stellen voor de investeringsuitgaven ten behoeve van het agrarisch onderwijs te Leeuwarden, inclusief het NHL-deel van het centrum voor technologie.